

Notitie

VAN WANROOIJ PROJECTONTWIKKELING B.V.

T.a.v. dhr. J. Hol

Postbus 4

5386 ZG Geffen

Datum 10 november 2017
Kenmerk BE/2017/177/n
Uw kenmerk Email d.d. 13 april 2017
Auteur(s) T.J.P. den Otter
Projectleider(s) C.J. Blom

BLOM ECOLOGIE B.V.
ADVIES & ONDERZOEK

Zandweg 46

4181 PM Waardenburg

t 0418 820 288

e info@blomecologie.nl

i www.blomecologie.nl

KvK 67221904

BTW 856882999B01

IBAN NL21RABO0314240683

Geachte heer Hol,

Ten zuiden van Beneden-Leeuwen is het Leeuwse Veld gesitueerd/ Het Leeuwse Veld betreft een gebied met grootschalige woningbouwontwikkeling wat in diverse fasen wordt uitgevoerd. De actuele ontwikkeling bestaat momenteel twee deelplannen met een (toekomstige) woonbestemming.

Deelplan C (geel links) en Deelplan A2 (geel rechts) van het Leeuwse Veld

Uit recent oriënterend onderzoek op de locatie is gebleken dat de sloten op en rond het plangebied kunnen functioneren als leefgebied voor de grote modderkruiper. Deze soort is tijdens een inventarisatie in 2010 waargenomen op vier locaties nabij het plangebied (Kruijt et al. 2010) waarbij de grootste dichtheden aangetroffen zijn in de sloten rondom het perceel van de Van Heemstraweg 61. In de afgelopen jaren kan verspreiding van de grote modderkruipers over de overige sloten op en rondom de projectlocatie plaatsgevonden hebben.

Van Wanrooij Projectontwikkeling B.V. heeft Blom Ecologie bv verzocht om de sloten in deelgebied C te onderzoeken op de aan- dan wel afwezigheid van grote modderkruiper. Tevens is volledigheidshalve ook deelgebied A2 onderzocht. De meeste kavelsloten zijn middels duikers verbonden aan elkaar en met andere watergangen. In voorliggende notitie beschrijven we onze bevindingen.

Planlocatie

Het plangebied is gelegen ten zuiden van het dorp Beneden-Leeuwen en bestaat uit 4 watergangen in deelplan C en 5 watergangen in deelplan A2. De sloten vormen grotendeels de buitengrens van het desbetreffende deelplan. De deelgebieden worden omgeven door agrarische percelen (west en oost), een recent gerealiseerde nieuwbouwwijk (noord) en een recent ontwikkelde natuurcompensatie en de Maas en Waalweg (zuid). De sloten zijn recent geschoond en ten tijde van het onderzoek was er sprake van het winterpeil (lagere waterstand dan zomerpeil).

Figuur 2 Geïntariseerde gebieden ten zuiden van Beneden-Leeuwen (bron: googlemaps.com).

Methode

Inventarisatie

De inventarisatie is een aanvullend onderzoek waarbij een beoordeling wordt gegeven van de aanwezigheid beschermde flora en fauna in het plangebied, de betekenis van het plangebied voor de aanwezige soorten en de effecten van de voorgenomen ingrepen op de soorten. De inventarisatie bestaat uit een veldbezoek en (indien noodzakelijk) raadpleging van externe bronnen. Gedurende de inventarisatie is met name gelet op de aanwezigheid van grote modderkruiper. Volledigheidshalve zijn daarnaast alle andere aangetroffen vissoorten gedetermineerd en is er een inschatting gemaakt van de populatiegroottes.

Figuur 3 Doelsoort van de inventarisatie: grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*).

Veldbezoek

Het veldbezoek is een momentopname van de aanwezige flora en fauna. Tijdens het veldbezoek wordt het plangebied nauwkeurig onderzocht waarbij ook gelet wordt op sporen en delen of restanten van dieren. Het veldbezoek in deelgebied A2 heeft plaatsgevonden op 18 oktober 2017. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren; droog, 7/8 bewolkt, 15° Celsius en windkracht 0-1 (Bft.) Het veldbezoek in deelgebied C heeft plaatsgevonden op 2 november 2017. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren; droog, 6/8 bewolkt, 12° Celsius en windkracht 2-3 (Bft.)

Inventarisatiemethode: Elektrisch vissen

De vissen en amfibieën in de sloten zijn gevangen en teruggeplaatst. Met een boot zijn alle trajecten afgegaan en is elektrisch gevist: tussen een anode (het schepnet) en kathode wordt een elektrisch stroomveld in het water gebracht. Dit veld beïnvloedt de vis waardoor zijn natuurlijke reactie verandert. Grote(re) vissen zwemmen het schepnet in of ernaartoe en kleinere vissen raken verdoofd waardoor ze gemakkelijk gevangen en op soortnaam gebracht kunnen worden. Zo zullen de vissen, zelfs na determinatie, geen schade op hebben gelopen.

Grote modderkruiper

De grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*) komt voor in kleinere, ondiepe stilstaande of langzaam stromende wateren, zoals sloten, vennen, plassen en oude afgesneden meanders. De habitats van de grote modderkruiper zijn gebieden met in het algemeen een rijke oever- en onderwatervegetatie. Vaak is er sprake van een kwelsituatie. Doorgaans is er sprake van een goede modderbodem: een hardere bodem met een laag stevige modder van 10 tot 30cm dikte. Plaatselijk verkeren deze wateren in een sterk ontwikkelde verlandingsfase, maar de aanwezigheid van grote modderkruiper is niet beperkt tot dit soort wateren. De dichte vegetatie wordt gebruikt als schuilplaats, maar biedt ook een hoge voedseldichtheid in de vorm van kleine waterinsecten en andere watermacrofauna zoals slakken en zoetwaterpissebedden (BIJ12, 2017). De te inventariseren trajecten op en aan het plangebied betreft kavelsloten met helder water en matig tot slecht begroeide water- en oeverzones waarbij een slib- en modderlaag op de bodem ontbreekt. De grote modderkruiper is tijdens een inventarisatie in 2010 waargenomen op vier locaties nabij het plangebied (Kruijt et al. 2010). De grootste dichtheid is aangetroffen bij het perceel aan de Van Heemstraweg 61, tussen de deelgebieden in, nabij deelgebied C.

Figuur 4 Links: ideaalbeeld habitat grote modderkruiper. Rechts: situatie plangebied

Resultaten visinventarisatie

De 5 trajecten zijn, behoudens de droge greppel (traject 2), afgevist middels elektrisch vissen vanaf een boot. Gedurende de inventarisatie van de trajecten zijn de volgende soorten in wisselende dichtheden aangetroffen (tabel 1): blankvoorn, ruisvoorn, snoek, baars, zeelt, bittervoorn, kleine modderkruiper, brasem, vetje, karper, riviergrondel, marm grondel en diverse macrofauna. De gevangen, gedetermineerd en in dezelfde watergang teruggeplaatst.

Tabel 1 Aangetroffen vissoorten en inschatting van populatiedichtheden in de geïnventariseerde sloten in deelgebied A2

Soortnaam	Sporadisch	Enkele	Tientallen	Honderden	Duizenden
blankvoorn					x
ruisvoorn				x	
snoek			x		
baars			x		
zeelt				x	
bittervoorn					x
kleine modderkruiper					
brasem			x		
vetje					x
karper	x				
riviergrondel		x			
marm grondel	x				

Figuur 5 Links: gevangen karper van circa 12kg. Rechts: hoge dichtheid juveniele vetjes en voorns.

Soortnaam	Sporadisch	Enkele	Tientallen	Honderden	Duizenden
snoekbaars	x				
snoek		x			
zeelt		x			
roofblei		x			
baars			x		
blankvoorn			x		
winde		x			
alver			x		
marm grondel		x			
brasem			x		

Tabel 2 Aangetroffen vissoorten en inschatting van populatiedichtheden in de geïnventariseerde sloten in deelgebied C

Figuur 6 inventarisatie van watergangen in deelgebied C.

Conclusies en aanbevelingen

Tijdens de inventarisaties zijn geen bijzonderheden geconstateerd ten aanzien van (beschermde) flora en fauna. Grote modderkruiper is niet aangetroffen. Indien de sloten gedempt, verlegd of anderszins significant beïnvloedt worden door de beoogde ontwikkeling en bijkomende werkzaamheden dienen de werkzaamheden, conform de algemene zorgplicht, te worden uitgevoerd volgens onderstaande richtlijnen. Om effecten op de aanwezige vissen en amfibieën te minimaliseren wordt geadviseerd om de volgende werkwijze toe te passen:

- 1) Dempden van watergangen altijd richting openwater en met beperkte snelheid zodat vissen, amfibieën en andere aquatische fauna zich tijdig kunnen verplaatsen. Indien de vrije verplaatsing van vissen en amfibieën niet gewaarborgd is. Dient voordat de sloten worden gedempt, vergraven of verlegd te worden afscheiden met behulp van een dichte wand. Bijvoorbeeld een rijplaat, damwand of golfplaat.
- 2) Binnen dit afgescheiden gedeelte dient de waterstand te worden verlaagd tot een gunstige hoogte ten behoeve van het afvissen. Dit verlagen kan middels een pomp of de bak van een graafmachine.
- 3) Het afgescheiden gedeelte dient vervolgens te worden afgevist middels een boot met elektrische visinstallatie of met behulp van een draagbaar elektrisch visapparaat tot redelijkerwijs geen vissen meer worden verwacht en de aangetroffen vissen overplaatsen naar vergelijkbare sloten buiten het werkgebied.

- 4) Indien nodig geacht de betreffende slootdelen leegpompen en controleren op de aanwezigheid van achtergebleven vissen en amfibieën. Eventueel aanwezige fauna verzamelen en buiten het werkgebied uitzetten.
- 5) a) Indien er sprake is van dempen: gefaseerd grond aanbrengen met één werkrichting zodat de eventueel aanwezige fauna (amfibieën, zoogdieren) gelegenheid krijgt om weg te vluchten.
b) Indien er sprake is van nieuwe watergangen: de nieuwe watergang(en) afzonderlijk van de bestaande watergang graven. De scheiding met de overige kavelsloten als laatste verwijderen om verstoring zo veel mogelijk te beperken.

We hopen u met deze notitie voldoende te hebben geïnformeerd. Mochten er desondanks vragen zijn kunt u vrijblijvend contact opnemen.

Met vriendelijke groet,

Blom Ecologie bv,
ing. T.J.P. den Otter

© BLOM ECOLOGIE B.V.
ZANDWEG 46 - 4181 PM WAARDENBURG

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie bv worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Blom Ecologie bv is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie bv.

Van: Joffrey Hol <Joffrey.Hol@vanwanrooij.nl>
Verzonden: maandag 17 september 2018 08:29
Aan: Jeanine Jentink | Buro SRO; Nicole Straatman (NStraatman@westmaasenwaal.nl)
CC: Willie van de Kamp (WvdKamp@westmaasenwaal.nl); Guido Yntema | Buro SRO
Onderwerp: FW: Beneden-Leeuwen, Het Leeuwse veld - poelkikker

Dames en heren,

Ter informatie.

Onderstaande betreffende de opmerking dat het onderzoek naar de poelkikker op deellocatie 2 (C) discutabel zou zijn.

Met vriendelijke groet,

Joffrey Hol
Projectontwikkelaar

VAN WANROOIJ PROJECTONTWIKKELING BV

Postbus 4, 5386 ZG Geffen
Broekstraat 2, 5386 KD Geffen
KvK 16038747
T 073-5340413
I www.vanwanrooij.nl
E Joffrey.Hol@vanwanrooij.nl

E-mailberichten worden door Van Wanrooij niet gebruikt voor het aangaan van externe verplichtingen. Aan een e-mailbericht toegevoegde bijlage(n) verplichten de organisatie alleen indien en voor zover deze voor akkoord zijn ondertekend door de daartoe bevoegde rechtspersonen. Deze e-mail is uitsluitend bestemd voor geadresseerde(n). Indien deze e-mail onverhoopt niet voor u is bestemd dan verzoeken wij u vriendelijk contact op te nemen met de afzender en daarna het bericht te vernietigen. Deze e-mail mag niet worden doorgestuurd, openbaar gemaakt of verveelvoudigd worden zonder de toestemming van de afzender. Van Wanrooij betracht grote zorgvuldigheid bij het verzenden van e-mails, maar kan echter niet garanderen dat deze e-mail juist, volledig, tijdig en virusvrij wordt overgebracht. In een dergelijk geval is Van Wanrooij op geen enkele wijze aansprakelijk voor enige schade, direct dan wel indirect, in welke vorm dan ook.

Van: Kelly Rebergen. <krebergen@blomecologie.nl>
Verzonden: vrijdag 14 september 2018 17:59
Aan: f.van.vliet@buwa.nl
CC: J. Blom | Blom Ecologie <info@blomecologie.nl>; Joffrey Hol <Joffrey.Hol@vanwanrooij.nl>
Onderwerp: Beneden-Leeuwen, Het Leeuwse veld - poelkikker

Beste Fleur,

Dank voor je beoordeling inzake onze aanvulling op de ecologische onderzoeken ten behoeve van bp wijziging Het Leeuwse Veld.

De watergangen zijn door ons geïnspecteerd op de aanwezigheid tijdens het grote modderkruiper onderzoek. Terecht constateer je dat dit niet de meest gunstige periode is om te inventariseren. Tijdens dit onderzoek bleek dat veel watergangen beperkt watervoerend waren en optisch beoordeeld een matige waterkwaliteit hebben. Het landgebruik rondom de kavelsloten is ten behoeve van (extensieve) akkerbouw en melkveehouderij. Zowel de watergangen als de directe omgeving hiervan zijn ons inziens hoogstens in zeer beperkte mate geschikt als leefgebied voor poelkikker. Dit in tegenstelling tot de watergangen ten zuiden van de planlocatie.

In het onderzoek van Bureau Waardenburg bv in 2010 werden er enkel 4 individuen van de poelkikker gevangen. Deze bevonden zich niet in de noordwestelijke watergangen. Tevens zijn de roepende poelkikkers niet ten noorden van de planlocatie waargenomen (zie figuur 1). Gezien de afwezigheid van poelkikkers rondom de watergangen in het deelgebied c in 2010 en de hedendaagse waterkwaliteit, wordt de poelkikker niet in de watergangen in dit deelgebied verwacht.

In de afgelopen jaren is ten zuidoosten van de planlocatie een grootschalig mitigatiegebied ten behoeve van onder andere poelkikker aangelegd. Dit is tevens in de buurt van de gevangen poelkikkers en in het gebied van de roepende individuen. Het mitigatiegebied heeft een positief effect op het vestigingsklimaat en de instandhouding van de thans aanwezige poelkikkers.

Dhr van Wanrooij gaf aan dat de huidige watergangen vrijwel geheel behouden blijven, mogelijk wordt op sommige plaatsen de watergang verbreedt, het talud aangepast of vindt er een verdieping plaats. Mits de werkzaamheden aan de watergangen buiten de kwetsbare periode van de poelkikker worden uitgevoerd verwachten we dat er geen significante negatieve effecten op zullen treden voor de soort. Het totaal areaal aan leefgebied blijft middels het mitigatiegebied behouden of wordt zelfs vergroot (c.q. kwalitatief versterkt).

Mochten er nog vragen zijn, horen we dit graag.

Fijn weekend

Met vriendelijke groet,

Kelly Rebergen

Projectmedewerker

Blom Ecologie B.V.
Zandweg 46
4181 PM Waardenburg
t 0418 820 288
i www.blomecologie.nl

U kunt mij telefonisch van ma t/m vr van 08:00-17:30 bereiken via (06)11761399

Check onze website voor recente en interessante projecten >>>

Save biodiversity...please consider the environment before printing.

Van: Joffrey Hol <Joffrey.Hol@vanwanrooij.nl>
Verzonden: maandag 24 september 2018 15:09
Aan: Nicole Straatman (NStraatman@westmaasenwaal.nl); Jeanine Jentink | Buro SRO
Onderwerp: FW: 15-049 Re: Beneden-Leeuwen, Het Leeuwse veld - poelkikker

Hallo Nicole en Jeanine,

Ik heb onderstaande vraag en antwoord per mail ontvangen betreffende de poelkikker.
Het voegt weinig meer toe aan de inhoud heb ik het idee.

Kort gezegd is de poelkikker niet aangetroffen, is er weinig kans dat deze er zit gezien de inrichting maar wordt er vanuit de algemene zorgplicht wel een aanbeveling gedaan om buiten de kwetsbare periode te werken.

@ Nicole, vindt jij het voldoende als Jeanine het als bovenstaand en op basis van onderstaande mailwisseling verwoord in de Toelichting?

Ik denk niet dat we erg veel risico lopen als we op deze manier over dit punt heen stappen.

Ik verneem graag,

Met vriendelijke groet,

Joffrey Hol
Projectontwikkelaar

VAN WANROOIJ PROJECTONTWIKKELING BV

Postbus 4, 5386 ZG Geffen
Broekstraat 2, 5386 KD Geffen
KvK 16038747
T 073-5340413
I www.vanwanrooij.nl
E Joffrey.Hol@vanwanrooij.nl

E-mailberichten worden door Van Wanrooij niet gebruikt voor het aangaan van externe verplichtingen. Aan een e-mailbericht toegevoegde bijlage(n) verplichten de organisatie alleen indien en voor zover deze voor akkoord zijn ondertekend door de daartoe bevoegde rechtspersonen. Deze e-mail is uitsluitend bestemd voor geadresseerde(n). Indien deze e-mail onverhoopt niet voor u is bestemd dan verzoeken wij u vriendelijk contact op te nemen met de afzender en daarna het bericht te vernietigen. Deze e-mail mag niet worden doorgestuurd, openbaar gemaakt of verveelvoudigd worden zonder de toestemming van de afzender. Van Wanrooij betracht grote zorgvuldigheid bij het verzenden van e-mails, maar kan echter niet garanderen dat deze e-mail juist, volledig, tijdig en virusvrij wordt overgebracht. In een dergelijk geval is Van Wanrooij op geen enkele wijze aansprakelijk voor enige schade, direct dan wel indirect, in welke vorm dan ook.

Van: Kelly Rebergen. <krebergen@blomecologie.nl>
Verzonden: donderdag 20 september 2018 17:17
Aan: 'Fleur van Vliet' <f.van.vliet@buwa.nl>
CC: 'Nicole Straatman' <NStraatman@westmaasenwaal.nl>
Onderwerp: RE: 15-049 Re: Beneden-Leeuwen, Het Leeuwse veld - poelkikker

Beste Fleur,

Dank voor je reactie,

Kort samengevat:

1. De poelkikker is op de ontwikkellocatie door ons niet aangetroffen in ons onderzoek en tevens niet door Bureau Waardenburg in 2010.
2. Op basis van habitatpreferentie, kennis, ervaring en huidige situatie van de planlocatie verwachten dat de ontwikkellocatie geen relevante functie heeft voor de soort (echter gezien de soort eerder is aangetroffen in het gehele gebied en in omgeving bekend is, kunnen mogelijk enkele migrerende individuen aanwezig zijn, daarom zie 4)
3. In de directe omgeving zijn geschikte gebieden gecreëerd (c.q. ontstaan) voor de soort
4. Teneinde zekerheidshalve mogelijke effecten op enkele individuen adviseren we om derhalve buiten de kwetsbare periode te werken
5. Slotconclusie: Er wordt geen essentieel functioneel leefgebied aangetast en door werken buiten kwetsbare periode geen (mogelijke migrerende) individuen gedood.

Hopelijk heb je hieraan genoeg.

Met vriendelijke groet,

Kelly Rebergen

Projectmedewerker

Blom Ecologie B.V.
Zandweg 46
4181 PM Waardenburg
t 0418 820 288
i www.blomecologie.nl

U kunt mij telefonisch van ma t/m vr van 08:00-17:30*bereiken via (06)11761399

*In verband met aanvullend vleermuisonderzoek heb ik afwijkende tijden, u kunt mij dagelijks bereiken van 14:00-20:00

Van: Fleur van Vliet <f.van.vliet@buwa.nl>

Verzonden: donderdag 20 september 2018 17:02

Aan: Kelly Rebergen. <krebergen@blomecologie.nl>

CC: Nicole Straatman <NStraatman@westmaassenwaal.nl>

Onderwerp: 15-049 Re: Beneden-Leeuwen, Het Leeuwse veld - poelkikker

Beste Kelly,
(CC Nicole)

Mijn rol bij de beoordelingen van de natuurparagrafen van ruimtelijke plannen en onderliggende natuurtoetsen is om te beoordelen of de stukken dusdanig onderbouwd en volledig zijn dat verwacht mag worden dat de stukken stand houden in eventuele juridische procedures. Daarbij beoordeel ik of op grond van de stukken voldoende onderbouwd is dat natuurwetgeving geen belemmering vormt voor de plannen (is een ontheffing nodig en mag op grond van de stukken verwacht worden dat deze verleend wordt). Over jullie ecologische inschatting kan ik geen oordeel hebben en heb ik nadrukkelijk ook geen oordeel.

In de BP stukken voor Leeuwse Veld staat nu dat de poelkikker *kan* voorkomen in het plangebied, dat nader onderzoek nodig was en dat nader onderzoek ook uitgevoerd is met als conclusie dat de poelkikker niet voorkomt. Omdat het onderzoek niet is uitgevoerd conform protocol zonder onderbouwing voor deze afwijking is de conclusie dat poelkikker niet voorkomt discutabel en een risico in procedurele / juridische trajecten.

Uit je e-mail blijkt het uitgangspunt (habitat geschiktheid) anders te zijn dan in het BP en het eerste natuuronderzoek, namelijk dat het plangebied eigenlijk als niet (echt) als geschikt leefgebied beoordeeld is en dat poelkikkers op basis daarvan en het ontbreken van recente waarnemingen in het plangebied en de directe omgeving niet verwacht worden. De resultaten van het nader onderzoek hebben wat dat betreft niet tot andere inzichten geleid. Dit zou mijns inziens voldoende moeten zijn als onderbouwing dat het voorkomen van de soort uitgesloten is.

Maar vervolgens stel je dat "mits (op voorwaarde dat) de werkzaamheden aan de watergangen buiten de kwetsbare periode van de poelkikker worden uitgevoerd, verwachten we dat er geen significante negatieve effecten op zullen treden voor de soort". Dit suggereert dat de poelkikker toch kan voorkomen, waarom anders de voorwaarde. Bovendien, laat je met deze beoordeling in het midden of effecten op individuen ook uitgesloten zijn / er geen sprake zal zijn van overtreding van verbodsbepalingen. *Significant* negatieve effecten zijn uitgesloten, maar negatieve effecten niet.

De conclusie kan mijnsinziens zijn:

- 1 De poelkikker komt niet voor, dus effecten zijn uitgesloten, *of*
- 2 De poelkikker komt voor, maar negatieve effecten op de poelkikker zijn uitgesloten (d.w.z. geen overtreding), omdat gewerkt wordt buiten de kwetsbare periode van de poelkikker, *of*
- 3 Het is onduidelijk of de poelkikker voorkomt, maar negatieve effecten op de poelkikker zijn sowieso uitgesloten (d.w.z. geen overtreding), als gewerkt wordt buiten de kwetsbare periode van de poelkikker

Het is op grond van jouw mail nog onduidelijk wat de situatie is (1, 2 of 3), wat zich doorvertaalt in de BP stukken.

Kun je hiermee verder?

Hartelijke groet,
Fleur van Vliet
Afwezig: wo

Bureau Waardenburg
Varkensmarkt 9, Postbus 365, 4100 AJ Culemborg
Tel: 0345-512710 / 0345-478152 (direct)
info@buwa.nl / www.buwa.nl

Volg ons via:
[Nieuwsbrief](#) | [LinkedIn](#) | [Twitter](#) | [YouTube](#)

-----DISCLAIMER-----

De informatie verzonden met dit e-mail bericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Gebruik van deze informatie door anderen dan de geadresseerde, openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verspreiding aan derden is niet toegestaan.

Bureau Waardenburg hanteert als algemene voorwaarden de [DNR 2011](#), tenzij schriftelijk anders overeengekomen.

U wordt verzocht bij onjuiste adressering de afzender direct te informeren door het bericht te retourneren.

Denk aan het milieu voordat u dit bericht print.